

Till Granskningsnämnden

Stockholm, 2018-04-26

Sveriges Televisions yttrande i ärende 18-00226 och 0149, Aktuellt, SVT2, 2018-01-12, inslag om amerikanska presidentens uttalande.

Sveriges Television har getts möjlighet att yttra sig över om inslaget överensstämmer med bestämmelsen om opartiskhet och saklighet mot bakgrund av de invändningar anmälarna fört fram.

Inslaget

Utgångspunkten för inslaget var president Trumps påstådda uttalande om "skitländer". SVT Nyheter's USA-korrespondent berättade om reaktionerna i USA och tog också upp ett antal andra exempel på kontroversiella och kritiserade uttalanden av presidenten.

Anmälan

I en anmälan till Granskningsnämnden säger en anmälare att SVT:s bevakning av president Trump är systematiskt negativ och partisk. Anmälaren anser att rapporteringen bedrivs i form av en helt öppen opinionsbildning genom osakliga och lögnaktiga påståenden samt smutskastning av Donald Trump.

En annan anmälare framför liknande kritik mot rapporteringen, som "inte på något vis är opartisk" när det gäller Donald Trump.

Som stöd för sin kritik hänvisar båda anmälarna till den direktrapport som korrespondenten gjorde i Aktuellt den 12 januari 2018.

SVT anför följande

Aktuellts löpsedel den dagen toppade med följande rubrik: "Starka reaktioner efter president Trumps påstådda uttalande om skitländer. Direktrapport från Washington".

Programledaren påannonserade sedan inslaget så här: "Vi ska prata nu om president Trumps påstådda uttalande om skitländer. Trump dementerar att han

sagt så om Haiti och afrikanska länder i samband med en migrationsdiskussion, men uttalandet bekräftas från flera håll”.

Därefter visades ett kort klipp där den demokratiska senatoren Dick Durbin, som var närvarande när uttalandet påstås ha gjorts, sa följande: ”Han yttrade dessa avskyvärda ord upprepade gånger”.

Trumps egen Twitter-dementi visades också i bild.

Programledaren vände sig sedan till korrespondenten med en inledande fråga:

”Ja, det finns två versioner om vad som sagts vid det här mötet. Hur går diskussionen nu”?

Korrespondenten: ”Ja, vem ska man tro på egentligen? Donald Trump säger att han inte sa det. Senator Durbin säger att han sa det. Och så har vi till exempel två republikaner som var med på mötet som säger att de inte minns, samtidigt som Lindsey Graham citeras av en annan person som säger att han sa det. Så det här är ett sådant ställe då åsikterna verkligen går isär. Men oavsett så har det skapat en explosion i amerikanska medier. Det finns inte en enda tv-kanal som inte rapporterade om detta igår kväll”.

”Och det kommer i en kontext då detta inte är första gången som presidenten hamnar i knipa för hur han refererar till vissa människor. Han har tidigare sagt att mexikaner skickar våldtäktsmän till USA, han har sagt att man ska införa ett muslimförbud, han har sagt att det fanns fina människor bland nynazisterna i Charlottesville och han har sagt att svarta personer som knäböjer under nationalsången är dumma. Och det är den kontexten som gör att reaktionerna blir så starka. Igår på till exempel CNN, på ett av programmen där, så öppnade programledaren Don Lemon med att säga att USA:s president är rasist och har man kommit till den punkten då man börjar programmen på det sättet då är det en hetsig diskussion”.

Anmälarna menar att korrespondentens korta exempel på kontroversiella Trump-uttalanden var till innehållet felaktiga eller missvisande. SVT tillbakavisar den kritiken. Det ligger i direktrapporteringens natur att en reporter under pågående direktsändning inte har tid och möjlighet att ordagrant citera varje mening i olika uttalanden, intervjuer, tal etc. Däremot ska naturligtvis även korta och snabba sammanfattningar ha ett representativt och sakligt innehåll, vilket här var fallet.

Trump om mexikaner

En av anmälarna kritiserar att korrespondenten sade att Trump ”tidigare sagt att mexikaner skickar våldtäktsmän till USA”. Den bifogade länken till en CNN-inspelning visar att Trump sade det som korrespondenten kort sammanfattade i sin direktrapport. Trump: ”När Mexiko skickar sina människor skickar de inte

sina bästa.... De skickar folk som har massor av problem...De tar med sig droger, de tar med sig brott, de är våldtäktsmän...”.

<https://www.youtube.com/watch?v=TML2cApMueU>

Trump om muslimförbud

Anmälarna ifrågasätter också det korrespondenten sa om det så kallade muslimförbudet. Den ena anmälaren hävdar här felaktigt att korrespondenten sade att ”Trump infört muslimförbud”. I själva verket sade korrespondenten att ”Han har sagt att man ska införa ett muslimförbud”. Att Trump sagt detta finns dokumenterat i bland annat nedanstående länkar, som innehåller Trumps tal vid en konferens i South Carolina den 7 december 2015 i samband med hans kampanj för att bli republikansk presidentkandidat. Trump sade då bland annat: ”Donald J Trump kräver ett totalt och komplett stopp för muslimer att komma till USA tills vårt lands representanter har räknat ut vad i helvete som pågår”.

<https://www.vox.com/2015/12/7/9867900/donald-trump-muslims>

<https://www.youtube.com/watch?v=YUK2aMYGMCg>

Trump om Charlottesville

Anmälarna vänder sig mot korrespondentens uppgift om att Trump sagt att det fanns fina människor bland nynazisterna i Charlottesville. Som framgår av de bifogade länkarna konstaterade Trump att det fanns ”fina människor på båda sidor”. Med tanke på sammansättningen av de ”båda sidorna”, vilket bland annat beskrivs i Wikipedia-länken nedan, kan inte uttalandet tolkas på annat sätt än att även nynazister innefattades i den kategori som av presidenten beskrev som ”fina människor”.

<https://www.google.se/amp/s/www.theatlantic.com/amp/article/537012/>

<https://www.youtube.com/watch?v=TK1fs-xz4SI>

https://en.wikipedia.org/wiki/Unite_the_Right_rally

Trump om att personer som knäböjer bör sparkas och är ”son of a bitch”

Korrespondenten sade i sin korta sammanfattning att Trump sagt ”att svarta personer som knäböjer under nationalsången är dumma”. Ordet ”dumma” får ses som ett underdrift jämfört med de ord som presidenten använde t ex i ett tal i Huntessville, Alabama, den 22 september 2017. ”När någon inte respekterar vår flagga, låt denna ”son of a bitch” gå av arenan direkt. Han är sparkad. Han är sparkad!”

När det gäller det korrespondenten sade om svarta personer som knäböjer så är det ett obestridligt faktum att en helt överväldigande majoritet av de som

knäböjer är svarta. Hela diskussionen om knäböjning, ända sedan Colin Kaepernick startade protestvågen inom proffsligan för amerikansk fotboll, har i praktiken handlat om svarta som protesterar. När presidenten kallar de som knäböjer för "son of bitches" har det därför i framför allt amerikansk men även i internationell debatt uppfattats som att han indirekt talar om svarta personer. Presidenten har lagt stor energi på att misskreditera de som deltagit i aktionen. Han har uppmanat spelare som Colin Kaepernick, som är född och uppvuxen i USA, att lämna landet om det passar honom. Han har uppmuntrat till bojkott av spelet. Han har retweetat bilder på döda amerikanska soldater i syfte att visa hur NFL-spelare vanhedrar landet.

<https://youtu.be/Z753TSAnB8Y>

<http://time.com/4954684/donald-trump-nfl-speech-anthem-protests/>

Trump om att Colin Kaepernick borde leta upp ett annat land

<https://ftw.usatoday.com/2016/08/donald-trump-colin-kaepernick-new-country-national-anthem-protest-response>

Trump om att personer som knäböjer betar sig respektlöst mot landet och flaggan

http://www.espn.com/nfl/story/_/id/21536945/president-donald-trump-complains-kneeling-says-players-boss-nfl

Varför knäböjning anses handla om ras

<https://www.vox.com/identities/2018/2/4/16967902/nfl-protests-patriotism-race-donald-trump-super-bowl>

<https://www.cnn.com/2017/09/27/us/nfl-anthem-protest-race-trump-trnd/index.html>

<https://www.aljazeera.com/news/2017/10/knee-anti-racist-protests-move-nfl-171019153538456.html>

Johan Croneman, DN, om det svarta idrottsamerika, Trump och rasismen.

<https://www.dn.se/kultur-noje/johan-croneman-braket-med-fotbollsspelarna-kan-tvinga-donald-trump-pa-kna/?forceScript=1&variantType=small>

Sammanfattning

SVT vill framhålla att det av såväl löp som påannonser och direktrapport framgick klart och tydligt att ord stod mot ord i frågan om presidenten hade använt uttrycket "skitländer" eller inte. Korrespondenten tog i sin direktrapport inte ställning i sakfrågan utan redovisade bara vad olika parter sagt. De korta

sammanfattande exemplen på andra uttalanden av Trump som väckt uppmärksamhet och kritik var väl dokumenterade och redovisades på ett rättvisande sätt.

Sammanfattningsvis kan SVT inte finna att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet i sändningstillståndet.

Sveriges Television AB

Jan Helin

Programdirektör

Detta är en e-kopia av dokumentet. Originalhandlingen med namnunderskrift alternativt kopia av denna förvaras hos SVT Programetik.